

Метою загальних методичних рекомендацій щодо змісту та порядку складання звіту з оцінки впливу на довкілля (далі – Методичні рекомендації) є нормативно-методичне забезпечення підготовки звіту з оцінки впливу на довкілля, відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (далі – Закон). Громадськість також може знайти в документі підказки щодо аналізу планованої діяльності та Звіту з ОВД.

Методичні рекомендації можуть застосовуватися до усіх видів планованої діяльності та об'єктів, визначених у частинах другій і третій статті 3 Закону, за винятком тих, до яких розроблені і застосовуються спеціальні (секторальні) методичні рекомендації з підготовки звіту з оцінки впливу на довкілля.

Як вимагає Закон, ОВД має здійснюватися з урахуванням вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища, екологічної ємкості території та стану навколишнього природного середовища в місці, де планується розміщення об'єктів, екологічних прогнозів, перспектив соціально-економічного розвитку регіону, потужності та видів сукупного впливу шкідливих факторів та об'єктів на навколишнє природне середовище.

Часто виникає питання, на якій стадії треба проводити ОВД. Відповідь єдина: планована діяльність підлягає ОВД до прийняття рішення про провадження планованої діяльності. Здійснення ОВД рекомендоване **на початку циклу проєктування** діяльності або, принаймні, до затвердження робочої документації з єдиною можливою альтернативою провадження діяльності.

Перед початком ОВД необхідно встановити відповідність проєкту чинному законодавству, затвердженій містобудівній документації, документації із землеустрою, містобудівним обмеженням, державним та місцевим цільовим програмам.

Нагадаємо, що ОВД – це процедура, яка має чіткі етапи, зі своїми вимогами, обов'язковими до виконання. Суворе їх дотримання дозволяє зробити оцінку якісно, фахово та показати реальну ступінь впливу планованої діяльності на довкілля. Але це не значить, що громадяни, які не мають фахових знань, не зможуть розібратися в ній та оцінити якість і достовірність проведених досліджень та зроблених висновків. Нижче наводимо кілька порад з досвіду ДТКР та формальних ознак, невідповідності до яких можуть свідчити про порушення процедури та бути підставами для ненадання позитивного висновку з ОВД або його скасування в суді.

Вимоги до оформлення Звіту з оцінки впливу на довкілля

1. Структуру звіту з ОВД та загальний зміст його основних розділів визначено Законом та постановою кабміну №1026 від 13 грудня 2017 р.

2. Звіт має бути підписаний всіма його авторами (виконавцями) із зазначенням їх кваліфікації. Кваліфікація має бути вказана відповідно до диплома: здобутий ступінь вищої освіти, спеціальність, спеціалізація та професійна кваліфікація (у разі присвоєння)).

3. На початку Звіту або на його титульній сторінці мають бути зазначені:

- назва Звіту (найменування виду планованої діяльності або об'єкта та конкретний зміст планованої діяльності; загальна площа території провадження планованої діяльності, а також адміністративна область і район);
- реєстраційний номер справи з ОВД;
- відомості про суб'єкта господарювання: найменування, організаційно-правова форма, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ, юридична і поштова адреси, контакти (офіційний веб-сайт в мережі Інтернет, електронна адреса, телефони);

- відомості про авторів Звіту (розробників, виконавців): юридична/фізична особа, П.І.Б. авторів або виконавців (авторів розділів, виконавців вишукувань та досліджень або технічних (науково-технічних) звітів), із зазначенням їхньої кваліфікації;
  - за потреби, відомості про акредитовані випробувальні лабораторії, залучені до проведення інструментальних вимірювань;
  - рік складання Звіту.
4. В розділі опису поточного стану довкілля або під час оцінки забруднення чи інших впливів мають бути зазначені використані методи виконання вимірювань, методики збору та оброблення даних, за потреби, з відповідними посиланнями на джерела інформації.
5. У додатки до Звіту включають, серед інших:
- результати моделювання розсіювання викидів в атмосферному повітрі, скидів забруднюючих речовин зі зворотними водами;
  - копії довідок від суб'єктів державного моніторингу вод, інші вихідні дані, що були використані для оцінки поточного стану чи розрахунків;
  - стислі технічні або науково-технічні звіти про спеціальні вишукування або дослідження;
  - копії чинних екологічних дозвільних документів (дозвіл на викиди, дозвіл на спецводокористування, спеціальний дозвіл на користування надрами тощо),
  - копії правовстановлюючих документів на земельні ділянки, а для орендарів водних об'єктів, зачеплених планованою діяльністю, – на водні об'єкти.
  - стислий науково-технічний звіт про спеціальні дослідження (біологічні, гідрологічні, ґрунтові тощо), якщо такі проводились в рамках цієї процедури або використовувались для оцінок. Він має містити відомості про виконавців, завдання спеціальних досліджень, методологію збору даних та їх оброблення, картографічні матеріали, основні результати, узагальнені у табличному форматі, висновки та рекомендації фахівців до планованої діяльності і до заходів із запобігання, зменшення чи усунення впливу.

Рекомендовано додавати до Звіту графічні матеріали, які відображають багаторічну динаміку показників, за даними спостережень за станом довкілля і виробничого контролю на підприємстві (у разі планованої діяльності, що передбачає реконструкцію/перевоснащення/розширення) або державного моніторингу довкілля.

Загальна схема оцінки впливу на окремі фактори довкілля

1. Має бути оціненим та відображеним в Звіті з ОВД вплив на такі фактори довкілля:
- кліматичні фактори (у тому числі зміна клімату та викиди парникових газів),
  - атмосферне повітря,
  - поверхневі і підземні води,
  - землі і ґрунти,
  - здоров'я населення,
  - ландшафт,
  - флора, фауна, біорізноманіття,
  - природні території та об'єкти,
  - матеріальні об'єкти, включаючи архітектурну, археологічну та культурну спадщину,
  - соціально-економічні умови та взаємозв'язки між цими факторами.

2. Передбачається кілька компонентів аналізу:

- опис планованої діяльності та її параметрів, які впливатимуть на довкілля: запроєктовані технології, потужність, види сировини, палива, інших матеріалів, хімічних речовин у технологічних циклах, системи і заходи екологічного менеджменту;
  - опис поточного стану довкілля у місцевих умовах, де планується провадити плановану діяльність, разом із екологічними ризиками і прогнозами та перспективами соціально-економічного розвитку регіону:
- за допомогою моделювання, оцінки ризиків, експертних оцінок або ін. мають бути оцінені величини та інтенсивності впливу, його територіальний масштаб (зона впливу), тривалість (включаючи віддалені наслідки);
- види і потужність впливу на окремі фактори довкілля, у тому числі сукупного впливу (прямого та опосередкованого) із вже наявними об'єктами, а також тими, щодо яких отримано рішення про провадження планованої діяльності або розглядається питання про прийняття таких рішень:
- мають бути враховані усі джерела впливу аналогічного характеру (виду), що розташовані на одному проммайданчику, або на сусідніх проммайданчиках одного підприємства або виробничо-технологічного комплексу, якщо відстань між ними менше 500 м за найкоротшою траєкторією, або у розрахунковій зоні впливу, в межах якої концентрації та рівні шкідливих факторів перевищують встановлені екологічні/ гігієнічні нормативи чи санітарні норми. Під час оцінки кумулятивного впливу враховують обов'язково будівництво, зміни та експлуатацію технологічних автодоріг і їхніх штучних транспортних споруд, тимчасових (об'їзних, під'їзних) доріг, залізниць, ліній електропередачі, інших елементів інженерної інфраструктури, необхідних для провадження планованої діяльності і розташованих у просторових межах, як зазначено вище. Викиди, скиди забруднюючих речовин зі зворотними (стічними) водами, утворення відходів, забруднення ґрунтів, шум та інші фізичні фактори впливу від шляхів та інженерної інфраструктури мають бути включені до відповідних розрахунків і моделювання;
- дійсний розгляд та обрання виправданих альтернатив з урахуванням їхніх екологічних наслідків.

Для усіх компонентів аналізу мають бути використані достовірні дані (інформація), проведені розрахунки й отримані оцінки, надані посилання на джерела інформації та використані для оцінок методології.

Оцінка кумулятивного впливу має включати ймовірне збільшення площі впливу, адже може збільшуватися зона впливу викидів на атмосферне повітря населеного пункту чи сельбищної території, або час впливу (наприклад, може зростати тривалість відновлення якості води до нормативних показників при сукупному впливі кількох випусків зворотних вод); або інтенсивність впливу (наприклад, при сукупному впливі зростають рівні шуму).

Більш детально ознайомитись з рекомендаціями щодо необхідних досліджень в процесі проведення оцінки впливу планованої діяльності на довкілля, їх глибини та якості, а також змісту та порядку складання звіту з оцінки впливу на довкілля можна за посиланням <https://mepr.gov.ua/news/36467.html> Знаючи, як і що має бути описано в Звіті з ОВД, ви можете якісно надати зауваження та вимоги до проведення оцінки впливу на довкілля на першому етапі участі громадськості (коли оприлюднене Повідомлення про плановану діяльність) та оцінити якість та повноту проведених досліджень на етапі громадського обговорення Звіту з ОВД.

В Додатках Методичних рекомендацій, про які йдеться, наведені:

- показники для оцінки впливу на поверхневі води;

- об'єкти оцінки впливу на фауну, флору, біорізноманіття, в тому числі території та об'єкти природно-заповідного фонду, інші природоохоронні території, зелені насадження населених пунктів і захисні насадження переважно штучного походження;
- джерела інформації про фауну, флору, біорізноманіття, корисні для ідентифікації об'єктів і визначення методології досліджень

Щодо галузевих рекомендацій, то 15.12.2020 р. Міндовкілля на своєму сайті <https://mepr.gov.ua/news/36512.html> повідомило, що розроблені та виносяться на обговорення методичні рекомендації складання звіту з ОВД для ТЕС та ТЕЦ. Вони можуть застосовуватися для підготовки звіту з оцінки впливу на довкілля для наступних видів планованої діяльності та об'єктів:

- теплові електростанції;
- теплоелектроцентралі;
- інші потужності для виробництва електроенергії, пари і гарячої води номінальною тепловою потужністю 50 мегават і більше з використанням органічного палива, у тому числі:
  - котельні проектною потужністю виробництва теплової енергії від 50 МВт;
  - теплофікаційні та когенераційні установки різних конструкцій для виробництва електроенергії, пари і гарячої води номінальною тепловою потужністю 50 мегават і більше з використанням органічного палива.

Зауваження та пропозиції до цих Методичних рекомендацій приймаються до 21.12.2020 р. на e-mail: romanenko@mepr.gov.ua.